

Силабус навчальної дисципліни «Експериментально-фонетичні методи досліджень: теорія і практика»	
Напрямок підготовки	Доктор філософії
Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Освітньо-наукова програма	Філологія у вимірах сьогодення: мовознавство, літературознавство, перекладознавство
Статус дисципліни	Дисципліна вільного вибору аспіранта
Мова навчання	Українська
Семестр	II
Кількість кредитів ЄКТС	3
Форма підсумкового контролю	Залік
Викладач	Валігура Ольга Романівна, доктор філологічних наук, професор, завідувач кафедри східної філології Київського національного лінгвістичного університету
Анотація навчальної дисципліни	<p>Дисципліна «Експериментально-фонетичні методи досліджень: теорія і практика» належить до переліку дисциплін вільного вибору аспіранта зі спеціальності 035 Філологія. У <i>теоретичному</i> плані вона забезпечує професійний розвиток аспірантів у галузі теоретичної та експериментальної фонетики – від ранніх фонетичних досліджень до її сучасних комунікативних, когнітивно-дискурсивних та енергетичних студій – і спрямована на формування наукової та прикладної обізнаності аспірантів-філологів у спектрі ключової проблематики цієї теорії та практики фонетичного аналізу усного мовлення. У межах курсу аспіранти отримують знання стосовно історіографії теорії фонетики, її основних концепцій, ключових персоналій та шкіл вітчизняної і зарубіжної теорії фонетики, про сучасні підходи до теоретичного та експериментального пізнання феномену усного мовлення. Розглядається основна проблематика сучасних експериментально-фонетичних досліджень, висвітлюються різноаспектні питання звукової будови мови й мовлення: комунікативно-когнітивний, культурологічний та прагматичний аспекти фонетичних досліджень усного мовлення; фоносемантичні й фоностилістичні особливості текстів різних жанрів; константність і варіативність соціофонетичних параметрів усного мовлення. Особливу увагу в межах курсу приділено компонентам акустичної структури звукової матерії мови і аспектам їхнього дослідження: артикуляційному, акустичному, перцептивному та фонологічному. У фокусі уваги курсу перебувають вивчення й аналіз звукових явищ за допомогою методів артикуляційної, акустичної, перцептивної і лінгвістичної фонетики. Курс завершується розглядом використання сучасних комп'ютерних програм та технічних засобів отримання й обробки даних у експериментально-фонетичних дослідженнях усного мовлення. У <i>практичному</i> плані дисципліна передбачає опанування вмінням проведення поглибленого фонетичного/фонологічного аналізу за допомогою методів артикуляційної, акустичної, перцептивної і лінгвістичної фонетики (фонології) та лінгвістичної інтерпретації результатів експериментально-фонетичного дослідження.</p>

Загальний обсяг (відповідно до робочого навчального плану)	3 кредити ЄКТС; 90 год., у тому числі:	
	Денна/вечірня форма навчання	Заочна форма навчання
	лекції	20 год.
	семінарські заняття	10 год.
	практичні заняття	–
	консультації	–
самостійна робота	60 год.	
		80 год.

Передумови до вивчення або вибору навчальної дисципліни	<p>Для успішного засвоєння дисципліни аспіранти повинні володіти знаннями в галузі загального мовознавства, теоретичної фонетики, семантики, прагматики, стилістики та інтерпретації тексту, сучасних методів лінгвістичних досліджень. Знання та навички, отримані внаслідок вивчення цих курсів, формують необхідну базу для опанування курсу «Експериментально-фонетичні методи досліджень: теорія і практика» і мають високу ступінь кореляції з його змістом. Аспіранти повинні <i>знати</i>: принципи та етапи еволюції наукових парадигм у контексті лінгвістичних студій; еволюцію та сучасний стан фонетичної теорії в сучасній лінгвістиці в ракурсі загальних принципів та новітніх підходів; основні компоненти акустичної структури звукової матерії мови і аспекти їхнього дослідження: артикуляційний, акустичний, перцептивний і фонологічний; Аспіранти повинні <i>вміти</i>: застосовувати методологічний інструментарій теоретичного та експериментального пізнання феномену усного мовлення у власних дослідженнях та критично оцінювати його витлумачення і використання в науковій літературі; працювати з науковою та довідковою літературою, у тому числі англійською мовою; володіти культурою усного виступу, у тому числі у формі презентацій, брати участь у науковій дискусії; доводити наукові гіпотези, презентувати результати наукового дослідження у формі індивідуальної і групової проектної роботи.</p>
---	--

Мета вивчення дисципліни	<p>Сприяти <i>формуванню у аспірантів</i> системи наукових знань про сучасні підходи до теоретичного та експериментального пізнання феномену усного мовлення, що дозволить поглибити їхні філологічні знання, покращити комунікативну компетентність у сфері академічної комунікації і культури професійного спілкування під час виконання науково-дослідних робіт; сприяти <i>усвідомленню аспірантами</i> етапів еволюції теоретичної та експериментальної фонетики, витоків та напрямів її розбудови, а також векторів її подальшого розвитку, що сприятиме формуванню сучасного світогляду філологів – дослідників та викладачів вищої школи; сприяти <i>систематизації і поглибленню знань аспірантів</i> у галузі теоретичної і експериментальної фонетики шляхом вивчення й аналізу звукових явищ за допомогою методів артикуляційної, акустичної, перцептивної і лінгвістичної фонетики, а також використання сучасних комп'ютерних програм у експериментально-фонетичних дослідженнях; сприяти поглибленню вмінь і навичок фонетичного (аудитивного та акустичного) аналізу усного мовлення, що є необхідним для здійснення науково-дослідної та викладацької діяльності філолога.</p>
--------------------------	---

Компетентності, яких аспірант набуває в результаті вивчення дисципліни

1. Усвідомлення ролі системності наукових знань для розв'язання комплексних проблем у галузі теоретичної та експериментальної фонетики, що передбачає володіння знаннями із загальнофілологічних дисциплін, новітніх наукових парадигм і методології філологічних досліджень.
2. Здатність формулювати наукову проблему в галузі теоретичної та експериментальної фонетики, робочі гіпотези стосовно власної досліджуваної проблематики крізь призму теорії фонетики, що передбачає глибоке переосмислення наявних і створення нових цілісних знань міждисциплінарного гатунку.
3. Здатність визначати методологічні засади комплексного експериментально-фонетичного дослідження тексту та дискурсу, удосконалювати методи та методики фонетичного аналізу й лінгвістичної інтерпретації

результатів експериментально-фонетичного дослідження.

4. Здатність самостійно збирати, опрацьовувати, узагальнювати й всебічно аналізувати результати філологічних досліджень у галузі теоретичної та експериментальної фонетики, інформацію про наукові процеси в цій галузі, що відбуваються в Україні та в світі.

5. Здатність до генерування нових, креативних ідей, пов'язаних з розробкою досліджень у галузі теоретичної та експериментальної фонетики.

6. Здатність до проведення аналітичної та експериментальної наукової діяльності в галузі сучасних фонетичних студій та суміжних дисциплін, до організації, планування й прогнозування результатів наукових досліджень філологічного гатунку.

7. Здатність до ефективного практичного використання комп'ютерних та мультимедійних технологій у підготовці презентацій та проєктних робіт з проблематики теоретичної та експериментальної фонетики.

8. Здатність працювати з наукометричними базами даних з метою пошуку інформації з проблематики теоретичної та експериментальної фонетики для виконання власного наукового дослідження та в підготовці одноосібних та колективних наукових публікацій.

9. Здатність до наукової комунікації, міжнародного співробітництва, відстоювання власних наукових поглядів державною й іноземними мовами.

10. Здатність до публічного представлення і захисту наукових результатів, виступів на наукових форумах, конференціях і семінарах, дотичних до проблематики експериментально-фонетичних досліджень.

Результати навчання з дисципліни

1. Характеризувати етапи становлення теоретичної та експериментальної фонетики у термінах і підходах західноєвропейських і східноєвропейських шкіл та з огляду на окремі персоналії.

2. Критично аналізувати актуальний стан експериментально-фонетичних студій з орієнтацією на чинні настанови сучасної лінгвістики.

3. Пояснювати основні поняття теоретичної та експериментальної фонетики, процеси становлення і розвитку фонетичної будови мови.

4. Розрізняти основні компоненти акустичної структури звукової матерії мови і аспекти їхнього дослідження: артикуляційний, акустичний, перцептивний і фонологічний.

5. Критично осмислювати засади і принципи експериментально-фонетичних студій усного мовлення.

6. Оперувати концептуально-методологічним апаратом теоретичного та експериментального пізнання феномену усного мовлення, розробленим різними школами, напрямками і персоналіями.

7. Поєднувати різні методики фонетичного аналізу дискурсу у власних дослідженнях та поетапно здійснювати такий аналіз з використанням сучасних комп'ютерних програм та технічних засобів отримання й обробки даних у експериментально-фонетичних дослідженнях усного мовлення.

8. Розробляти власну концепцію досліджуваного матеріалу з огляду на здобутки теоретичної та експериментальної фонетики в ракурсі міждисциплінарних зв'язків.

9. Визначати способи прикладного застосування результатів власного дослідження у практичному аналізі експериментального матеріалу.

10. Уміти робити усні презентації за матеріалами курсу згідно з індивідуальними чи груповими завданнями.

11. Уміти виготовлювати необхідні роздаткові та комп'ютерні матеріали і забезпечувати зворотній зв'язок з аудиторією під час усних презентацій.

12. Виявляти навички самостійної підготовки індивідуальних презентацій з використанням творчого підходу.

13. Самостійно виконувати завдання з фонетичного аналізу усного мовлення із дотриманням принципів академічної доброчесності.

Тематичний план занять

Змістовий модуль 1. Фонетика і фонологія у структурі мови. Базові поняття і персоналії

1.1 Сучасний стан фонетичної теорії в лінгвістиці. Етапи її становлення та розвитку на вітчизняному і світовому ґрунті. Роль вітчизняних і зарубіжних дослідників фонетичного ладу мови в його системно-структурному і когнітивно-семантичному вимірах. Енергетична теорія мовлення.

1.2 Компоненти акустичної структури звукової матерії мови і їхні аспекти: артикуляційний, фізичний (акустичний), перцептивний і функціональний (лінгвістичний). Розділи фонетики, що вивчають ці аспекти.

1.3 Артикуляційний (фізіологічний) аспект фонетичних досліджень – від візуального спостереження за роботою органів мовлення до моделей творення мовлення. Принципи артикуляційної класифікації голосних і приголосних. Динаміка творення мовлення і вимовні програми.

1.4 Акустичний (фізичний) аспект фонетичних досліджень. Основні акустичні характеристики звуків мовлення. Властивості джерел і резонансні характеристики мовленнєвого тракту. Акустична теорія творення мовлення.

1.5 Перцептивний аспект фонетичних досліджень. Рівні слухової і фонетичної обробки акустичного сигналу при сприйнятті мовлення. Моделі сприйняття мовлення. Функційний (лінгвістичний) аспект фонетичних досліджень. Звукові одиниці і їх співвідношення з функційною організацією звукового ладу мови. Психологічна реальність системних відношень між фонологічними одиницями.

Змістовий модуль 2. Методологія експериментально-фонетичних досліджень: теоретичні передумови, програма та методика дослідження, лінгвістична інтерпретація результатів

- 2.1. Узагальнений технологічний алгоритм проведення теоретично-експериментального дослідження в галузі фонетики. Розробка теоретичних передумов дослідження.
- 2.2. Розробка програми і методики проведення дослідження усного мовлення. Загальнонаукові і спеціальні методи фонетики і фонології. Семантичний і дистрибутивний методи фонологічного аналізу.
- 2.3. Методи проведення експериментально-фонетичних досліджень: методи артикуляційної фонетики (інтроспекція, фільмування, фотографування, рентгенографування, палатографування тощо).
- 2.4. Методи проведення експериментально-фонетичних досліджень: методи перцептивної фонетики (слуховий, аудиторський аналіз) і акустичної фонетики (електроакустичний, спектральний аналіз).
- 2.5. Використання сучасних комп'ютерних програм Praat (University of Amsterdam), Sonic Visualiser (University of London), Sound Forge (Sony Corp.), Speech Analyzer (SIL Org.), WASP/SFS (University College London), Wavelab (Steinberg Co. Ltd) в експериментально-фонетичних дослідженнях. Лінгвістична інтерпретація результатів дослідження.

Система оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 2. Критично аналізувати та оцінювати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, глибоко розуміти теоретичні й практичні проблеми в галузі дослідження і пропонувати шляхи їх вирішення.	<i>Загальнонаукові методи теоретичного пізнання:</i> аналіз, синтез, абстрагування, узагальнення.	Тематичний контроль: Індивідуальне і групове опитування.
ПРН 3. Порівнювати і класифікувати різні наукові погляди у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію; критично аналізувати власні наукові досягнення і здобутки інших дослідників.	<i>Технологія особистісно орієнтованого навчання</i>	Експрес-контроль.
ПРН 4. Обирати адекватну предмету філологічного дослідження методологію, запроваджувати сучасні методи наукових досліджень для розв'язання широкого кола проблем і завдань у галузі філології.	<i>Методи інтерактивного (комунікативного) і проблемного навчання</i>	Оцінювання роботи аспірантів в групах.
<i>ПРН 13. Визначати мету власного наукового дослідження, генерувати нові ідеї, мислити абстрактно, адаптуватися до нових умов і ситуацій.</i>	<i>Методи навчання:</i> • інтерактивні лекційно-семінарські з використанням презентацій у форматі PowerPoint	Оцінювання індивідуальних завдань аспірантів.
<i>ПРН 14. Формулювати фундаментальну наукову проблему в галузі філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) та робочу гіпотезу з досліджуваної проблеми.</i>	• групова наукова дискусія, обговорення матеріалу в режимі діалогу із постановкою проблемних питань	Оцінювання індивідуальних і
<i>ПРН 15. Застосовувати принципи організації й проведення комплексних теоретичних і експериментальних досліджень в сфері філології (мовознавство, літературознавство, перекладознавство) з урахуванням відомих наукових розвідок, міжнародних стандартів і рекомендацій.</i>	• ситуаційний аналіз дослідження ситуації професійної	Оцінювання індивідуальних і
<i>ПРН 16. Виявляти спільні та відмінні тенденції розвитку лінгвістики, літературознавства й перекладознавства.</i>		

<p>взаємодії з використанням різних методів (аналіз літературних джерел, спостережень, фонетичний експеримент тощо), презентація результатів виконаних досліджень</p> <p><i>Індивідуальні завдання:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> фонетичний аналіз з використанням аудитивного і акустичного методів й лінгвістична інтерпретація отриманих даних Індивідуальні та групові презентації студентів за обраними темами, дотичними до матеріалу курсу 	<p>групових презентацій.</p> <p>Перехресне оцінювання презентацій аспірантами.</p> <p>Тематичне поточне тестування.</p> <p>Модульна контрольна робота.</p> <p>Залік.</p>
---	--

Поточний контроль успішності аспірантів здійснюється протягом семестру. Під час опанування навчальним матеріалом оцінюється аудиторна, самостійна робота та інші види навчальної діяльності аспіранта. **Поточний контроль** проводиться на кожному семінарському занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки і практичних навичок аспірантів із зазначеної теми (у тому числі самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях.

Поточне оцінювання всіх видів навчальної діяльності аспірантів здійснюється за накопичувальною системою із виведенням середнього арифметичного.

Модульний контроль. Семестровому контролю з навчальної дисципліни «Експериментально-фонетичні методи досліджень: теорія і практика» передує написання аспірантами модульної контрольної роботи

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

з дисципліни «Експериментально-фонетичні методи досліджень: теорія і практика»

Модульна контрольна робота включає три завдання, а саме: перше (навести специфічні ознаки компонентів акустичної структури звукової матерії мови; друге (визначення аспектів їхнього дослідження, таких як артикуляційний (фізіологічний), акустичний (фізичний), перцептивний і фонологічний (лінгвістичний) у структурно-смысловій організації аналізованого фрагменту усного мовлення, кожне з цих завдань оцінюються за шкалою від 0 до 5 балів. Третє завдання (фонетичний аналіз визначених фрагментів усного мовлення з їх лінгвістичною інтерпретацією) – від 0 до 10 балів за такими критеріями:

9-10 балів (відмінно) виставляються за вичерпну, змістовну, логічну та послідовну за викладом відповідь, що містить самостійні судження та демонструє здатність творчого розв'язання завдання.

7-8 балів (добре) виставляються за умови, що відповідь правильна, повна, змістовна, послідовна, але містить незначні помилки у викладі теоретичного матеріалу і практичного розв'язання проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

5-6 балів (задовільно) за умови, що відповідь неповна, схематична, є неточності і помилки в розкритті проблеми, рівень самостійності суджень недостатній.

3-4 бали (незадовільно) і менше виставляється за умови відсутності вичерпної відповіді на питання, наявності значної кількості неточностей і фактологічних помилок, що свідчить про поверховість знань аспіранта.

Максимальна кількість балів за виконану МКР становить 20, які переводяться у рейтинговий бал, який дорівнює 50 балам.

Підсумковий (семестровий) контроль проводиться з метою оцінювання результатів навчання аспірантів на завершальному етапі вивчення дисципліни.

№ з/п	Форма підсумкового контролю	Види навчальної діяльності аспіранта	Максимальна кількість балів
1.	Передбачений підсумковий контроль – залік	1. Аудиторна та самостійна навчальна робота аспіранта 2. Модульна контрольна робота (МКР) 3. Залік	50 50

Семестровий контроль з навчальної дисципліни «Експериментально-фонетичні методи досліджень: теорія і практика» проводиться у формі заліку за обсягом усього навчального матеріалу, визначеного робочою програмою навчальної дисципліни, і в терміни, встановлені навчальним планом і графіком навчального процесу.

Оцінювання на заліку здійснюється за національною шкалою, за 100-бальною шкалою і шкалою ЄКТС. На заліку екзаменатор виставляє семестровий рейтинговий бал, оцінку за залік (“зараховано / не зараховано”), кількість балів за 100-бальною шкалою й оцінку за шкалою ЄКТС.

Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з навчальної дисципліни 60 і вище, отримують оцінку “зараховано” і відповідну оцінку у шкалі ЄКТС без складання заліку. Аспіранти, які мають семестровий рейтинговий бал з дисципліни 59 і нижче, складають залік.

Якщо аспірант на заліку отримав підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою “не зараховано”, то, крім цієї оцінки, у відомості обліку успішності йому незалежно від набраного семестрового рейтингового балу виставляється оцінка FX за шкалою ЄКТС і 0 балів за 100-бальною шкалою.

Підсумковий рейтинговий бал	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82 – 89	B	добре
75 – 81	C	
66 – 74	D	задовільно
60 – 65	E	
0 – 59	FX	незадовільно

На заліку у графі відомості обліку успішності “Відмітка про залік” викладач виставляє:

- оцінку за залік за національною шкалою (“зараховано”);
- кількість балів, що відповідає підсумковому рейтинговому балу аспіранта з навчальної дисципліни (кількість балів за 100-бальною шкалою);
- оцінку за шкалою ЄКТС (A, B, C, D, E).

В Індивідуальний навчальний план аспірант записує точну назву дисципліни (абревіатури не допускаються), кількість годин і кредитів, підсумкову оцінку з дисципліни за національною шкалою, кількість балів за 100-бальною шкалою і оцінку за шкалою ЄКТС.

Політика курсу

Аспірант вважається допущеним до семестрового контролю, якщо він виконав усі види робіт, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

Незалежно від форми здобуття третього рівня вищої освіти (очної (денної і вечірньої) і заочної) аспіранти зобов'язані відвідувати аудиторні заняття і проходити всі форми поточного та підсумкового контролю, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни.

У разі неможливості аспірантам вечірньої та заочної форми здобуття освіти відвідувати всі аудиторні заняття з об'єктивних причин, вони складають індивідуальний графік відвідувань (не менше 50%), а решту завдань виконують дистанційно. Аспіранти погоджують цей графік із викладачем і відділом науково-дослідної роботи. Графік повинен бути затверджений проректором з

наукової роботи.

Якщо аспіранти денної форми здобуття вищої освіти через поважні причини (хвороба, надзвичайні сімейні обставини тощо) не можуть відвідувати певну кількість аудиторних занять, вони мають їх відпрацювати. Процедуру та форми терміни відпрацювання аспірантами денної форми здобуття освіти пропущених занять із навчальної дисципліни визначає кафедра східної філології і доводить до відома аспірантів конкретні графіки відпрацювання пропущених занять з дисципліни і критерії оцінювання.

Під час роботи над письмовими роботами не допустимо порушення академічної доброчесності. Зокрема: ● використання в роботі чужих текстів чи окремих фрагментів без належного посилання на джерело, зі змінами окремих слів чи речень; ● використання перефразованих чужих ідей без посилання на їх авторів; ● видавання за власний текст купленого чи отриманого за нематеріальну винагороду чужого тексту чи його фрагменту; ● несамотійне виконання будь-яких навчальних завдань (якщо це не передбачено вимогами програми); ● фальсифікація результатів наукової чи навчальної роботи; ● посилання на джерела, які не використовувалися у роботі, ● залучення підставних осіб до списку авторів наукової чи навчальної роботи, участь таких осіб у поточній чи підсумковій оцінці знань.

Основні види відповідальності аспірантів за порушення академічної доброчесності: • повторне проходження оцінювання (контрольна робота, залік тощо); • повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми; • відрахування із закладу освіти; • позбавлення академічної стипендії; • позбавлення наданих закладом освіти пільг з оплати навчання.

Рекомендована література

Основна:

1. Валігура, О. Р. (2009). *Фонетична інтерференція в англійському мовленні українців*: монографія. Підручники і посібники.
2. Васько, Р. В. (2006). *Давньогерманський консонантизм: парадигматика і синтагматика*: монографія. Вид. центр КНЛУ.
3. Захарова, Ю. М. (2014). *Прикладна фонетика*. Наук.-вид. центр НА СБ України.
4. Калита, А. А. (2016). *Енергетика речи*. Кафедра.
5. Калита, А.А., & Тараненко, Л. І. (2010). *Concise Dictionary of Phonetic Terms*. Підручники і посібники.
6. Колесник, О. С., Гаращук Л. А., & Гаращук, К. В. (2015). *Теоретична фонетика англійської мови*. Вид-во ЖДУ імені Івана Франка.
7. Паращук, В. Ю. (2005). *Теоретична фонетика англійської мови*: Навчальний посібник для студентів факультетів іноземних мов. Нова книга.
8. Клименюк, О. В., Калита, А. А., & Федорів, Я. Р. (2001). Методологія експериментально-фонетичних досліджень: теоретичні передумови, планування експерименту, представлення результатів. *Наукові записки Тернопільського державного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія 8: Мовознавство*, 2, 13–17.
9. Кочерган, М. П. (2003). *Загальне мовознавство*. Видавничий центр «Академія».
10. Михальчук, В. (2017). Фонологічний аналіз мови за допомогою засобів новітніх можливостей науки. *Науковий часопис НПУ ім. М.П. Драгоманова. Серія 8. Філологічні науки (мовознавство та літературознавство)*, 8, 11–19.
11. Селіванова, О. О. (2008). Загальні й лінгвістичні методи дослідження. *Лінгвістика: напрями та проблеми*, 48–64.
12. Субота, С. В. (2011). Фонологічна концепція Празької лінгвістичної школи. *Нова філологія*, 46, 207–211.
13. Субота, С. В. (2010). Фонологічна концепція Ленінградської та Московської фонологічних шкіл. *Науковий вісник Волинського національного університету імені Лесі Українки*, 206–210.
14. Brown, G. (1984). *Listening to Spoken English*. Prosveshcheniye.

15. Brown, G. (1983). Yule G. *Discourse Analysis*. Cambridge University Press.
16. Crystal, D. A. (1992). *Dictionary of Linguistics and Phonetics*. 3rd ed. Blackwell Reference.
17. Crystal, D. (1993). *The Cambridge Encyclopaedia of Language*. Cambridge University Press.
18. Laver, J. (1994). *Principles of Phonetics*. Cambridge University Press.
19. Roach, P. (1990). *English Phonetics and Phonology. A Practical Course*. Cambridge University Press.
20. Vassilyev, V. A. (1970). *English Phonetics: A Theoretical Course*. Высшая школа.
21. Valigura, O. R. (2017). Bilinguals and Linguistics of Creativity: the Case of Ukrainians Speaking English. In Elzbieta Chrzanowska-Kluszczyńska, Olga Vorobyova (Eds.), *Language – Literature – The Arts: A Cognitive-Semiotic Interface* (pp. 261–277). Series: Text – meaning – context: Cracow studies in English language, literature and culture, 14.
22. Valigura, O., Kozub, L., & Monashenko, A. (2020). Prosody of English Television Advertising: Sociolinguistic Features and Pragmatic Potential. *Euromentor Journal*, XI (1), 13–39.
23. Valigura, O., Kozub, L., & Sieriakova, I. (2020). Computer Technologies in Acoustic Analysis of English Television Advertising Discourse. *Arab World English Journal (AWEJ) Special Issue on CALL*, 6, 38–48.
24. Valigura, O., & Nasikan, Z. (2020). Iconic Nature of Prosody. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень*. К.: Вид. центр НТТУУ «КПІ», 2020. С. 13-16.

Додаткова:

1. Бондарко, Л. В., Вербицкая, Л. А., & Гордина, М. В. (2004). *Основы общей фонетики*. МГУ.
2. Борисова, Л. В., & Метлюк, А. А. (1980). *Теоретическая фонетика английского языка*. Высшая школа.
3. Бурая, Е. А. (2008). *Фонетика современного английского языка*. Теоретический курс: учебник для студ. лингв. вузов и фак. 2 -е изд., испр. Издательский центр Академия.
4. Вакуленко, М. О. (2011). Метод акустичних інваріантів у дослідженні голосних звуків української мови. *Slavia*, 4, 431–442.
5. Валігура, О. Р. (2018). Методологічні передумови експериментального дослідження вимовного акценту в мовленні білінгвів. *Сучасні тенденції фонетичних досліджень*: матеріали Круглого столу, Національний технічний університет України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського», 26 квітня 2018 року. Вид. центр НТТУУ «КПІ», 14-19.
6. Валігура, О. Р., & Град, Н. Я. (2020). Перцептивні характеристики інтонації англомовних відеопрезентацій. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка*. Серія: Філологічні науки, 187, 180–185.
7. Евстифеева, М. В. (2012). *Теоретическая фонетика английского языка*. Лекции, семинары, упражнения. ФЛИНТА: Наука.
8. Касьянова, О. А. (2018). Артикуляційна та акустична характеристика звукових реалізацій української фонемі /m/ (за матеріалами експериментально-фонетичного дослідження). *Science and Education a New Dimension. Philology*, VI(53), Issue: 182, Nov, 18–21.
http://seanewdim.com/uploads/3/4/5/1/34511564/fil_vi182_53.pdf
9. Кодзасов, С. В., & Кривнова, О. Ф. (2001). *Общая фонетика*. МГУ.
10. Шевченко, Т. И. (2012). *Теоретическая фонетика английского языка*. 3-е издание, исправленное и дополненное. Юрайт.
11. Шевченко, Т. И. (2011). *Фонетика и фонология английского языка*. Курс теоретической фонетики для бакалавров. Феникс.
12. Юсип-Якимович, Ю. В. (2017). Поетична фонетика в дзеркалі семантики:

акустичний (слуховий) світ слов'янського символізму. *Українське мовознавство*, 47/2, 101–106.

13. Gimson, A. C. (1972). *An Introduction to the Pronunciation of English*. Arnold.

14. Carr, Ph. (2001). *English Phonetics and Phonology*. An Introduction. Oxford University Press.

15. Couper-Kuhlen, E. (1986). *An Introduction to English Prosody*. Arnold.

16. Cruttenden, A. (1986). *Intonation*. Cambridge University Press.

17. Cruttenden, A. (1986). *Gimson's Pronunciation of English*. Arnold.

18. Jenkins, J. (2001). *The Phonology of English as an International Language*. Oxford University Press.

19. Jones, D. (1997). *English Pronouncing Dictionary*. 15th ed. Cambridge University Press.

20. Kreidler, Ch. W. (2003). *The Pronunciation of English*. A Course Book in Phonology. Oxford University Press.

21. Ladefoged, P. A. (2001). *A Course in Phonetics*. Harcourt Brace Jovanovich, Inc.

22. Ladefoged, P. (2003). *Phonetic Data Analysis. An Introduction to Fieldwork and Instrumental Techniques*. Oxford University Press.

23. Wells, J. C. (2000). *Pronunciation Dictionary*. Longman.

Додаткові ресурси

1. <http://www.bbc.co.uk/radio/> (British Broadcasting corporation)
2. <http://www.abc.net.au/streaming/>
3. <http://www.penguinradio.com/>
4. <http://www.bbc.co.uk/voices/>
5. <http://www.bl.uk/collections/sound-archive/accent.html>
6. <http://www.historyplace.com/speeches/>
7. <http://www.dictionary.cambridge.org/>
8. <http://www.m-w.com/>
9. <http://www.saltspring.com/capewest/pron.htm>

Додаткова інформація, включаючи літературу в електронному форматі, розсилається аспірантам електронною поштою